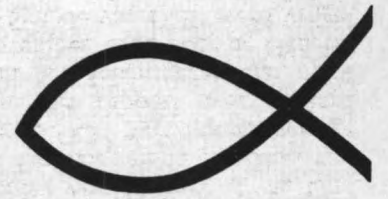

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

De Geref. Oecumenische Synode 1984 (1)

Er was dit jaar meer dan gewone belangstelling voor de synode van gereformeerde kerken uit de hele wereld (de G.O.S.), die in augustus in Chicago is gehouden.

Van deze synode werd een uitspraak of verklaring over de apartheid in Zuid Afrika verwacht en dat trekt de aandacht van de wereldpers.

Verder zou er een beslissing vallen over het lidmaatschap van de Geref. Kerken in Nederland.

Er was bij veel lidkerken twijfel gerezen over de vraag of deze kerken nog wel als gereformeerde kerken kunnen gelden.

Over de ontwikkelingen in deze kerken zijn de lezers van ons blad voldoende op de hoogte.

Na de Vrijmaking deed zich een merkwaardige ontwikkeling voor.

De synoden van de jaren 1942 e.v. hadden de kerken met hun leeruitspraken en de daaruit voortgevloeide schorsingen en afzettingen te eng, of zoals de term in onze kring luidde: *boven-schriftuurlijk* gebonden.

Wie nu verwachtte dat deze kerken in dit spoor verder zouden gaan met bindingen kwam tot de ontdekking dat men blijkbaar zo geschrokken is van de gevolgen van eigen handelen, dat de synoden zich hebben onthouden van dogmatische uitspraken en b.v. niet hebben ingegrepen bij leringen die duidelijk in strijd kwamen met de gereformeerde belijdenis.

Op dit spoor is men doorgegaan; na de belijdenis heeft de Schrift het moeten ontgelden en werden openingen gemaakt naar de schriftkritiek.

Het ging stapje voor stapje en mondde uit in een zeer omstreden rapport over het Schriftgezag, *God met ons*, waarin een „waarheidsbegrip” uit de wijsbegeerte werd geïntroduceerd als sleutel voor het verstaan van de Schrift.

Als gevolg van het „vernieuwd” schriftverstaan kwamen synoden tot uitspraken over de *homofilie* en *vormen van samenleving* die veel opschudding in eigen kerken en elders verwekten.

In deze tijd van internationale

DOOR
**H. J. VANDERKWAST
HEERDE**

communicatie van reizen en trekken van kerkelijke functionarissen en theologen, kreeg deze ontwikkeling internationale bekendheid.

Merkwaardig na de boven-schriftuurlijke binding van welker en even merkwaardig is dat de kerken, die zich van die bindingen indertijd hebben vrijgemaakt, ook een andere richting insloegen met officieuze en officiële bindingen, waarmee zij de synoden van weleer voorbijstreefden.

Het kan verkeren.

De kerken aangesloten bij de G.O.S. kregen met de nieuwe koers van de Gereformeerde Kerken (syn.) te maken en hadden veel bezwaren; wisten niet meer waar ze met deze kerken aan toe waren.

Het gevolg was dat die Geref. Kerken nog al eens in de klaagdenstoel kwamen te zitten en dat er kerken afhaakten, omdat zij niet langer één internationale synode wilden vormen.

Het zag er naar uit dat er in Chicago 1984 een beslissing zou vallen over de vraag of de Geref. Kerken nog langer lid van de G.O.S. konden blijven. Onder

de lidkerken van de G.O.S. bevinden zich nogal wat „dochters” van de Geref. Kerken b.v. in Canada, U.S.A., Zuid Afrika en Australië.

Het één bij het ander gevoegd bewerkte dat er meer dan normale belangstelling was voor de bijeenkomst in Chicago.

Zo werd ik b.v. op een gegeven moment opgebeld door 'n medewerker van de afdeling geestelijke zaken van het A.N.P., die informeerde naar onze bijdrage op deze synode, welke afgevaardigden wij hadden benoemd; ik heb hem naar anderen verwezen, omdat ik op dat moment niet op de hoogte was.

Wel is mij bekend dat er in onze kerken bezwaren leven tegen een deelnemen van onze kerken in het werk van de G.O.S.

Van de penningmeester van onze vorige landelijke vergadering wist ik dat een enkele kerk geen bijdrage aan de kosten van Breukelen wilde betalen vanwege de voorlopige band met de G.O.S.

De roepende kerk voor de volgende landelijke vergadering heeft soortgelijke moeiten bij het innen van de gevraagde bijdrage. Het lijkt me daarom goed, alvorens een paar opmerkingen over de verslagen die ons uit Chicago bereikten te maken, *het besluit weer te geven dat onze landelijke vergadering op voorstel van de deputaten voor contact met andere kerken hebben genomen.*

Hiermee kan voorkomen worden dat de gedachte post vat, dat de broeders, die namens onze kerken in Chicago waren (ds G. v. d. Brink en ds A. v. d. Dussen) daar op hun eigen houtje heen zijn geweest.

Het besluit luidt als volgt:

„De L.V. overweegt op grond van het rapport inzake de G.O.S. 1. dat de G.O.S. goede mogelijkheden biedt om elkaar als gereformeerde kerken in de wereld te helpen in het blij-

Inhoud

257 H. J. van der Kwast
De Geref. Oecumenische Synode 1984 (1)

258 H. de Jong
Gedachtenwisseling over de aardsgezindheid (1)

259 D. W. L. Milo
Patmos

261 O. Mooiweer
Het huisbezoek van de ouderling in de praktijk

262 P. C. van Wijk
Terloops

ven volharden in de waarheid van het Woord van God, alsmede om elkaar bij de bezinning op de problemen waarmee Gods kerken vandaag te maken krijgen, te dienen met de wijsheid die God aan elk heeft gegeven, en dat onze kerken deze mogelijkheden slechts tot haar schade ongebruikt kunnen laten;

2. dat de praktische problemen, verbonden aan het G.O.S.-lidmaatschap nihil zijn door de relatief geringe aanslag die de G.O.S. pleegt op tijd en mankracht, getuige ook het feit dat bijna de helft van de G.O.S.-lidkerken kleiner is dan onze kerken.

De Landelijke Vergadering spreekt uit, dat onze kerken daarom graag tot de G.O.S. zouden willen toetreden.

De Landelijke Vergadering heeft echter ook kennis genomen van het oordeel van de commissie dat één van de lidkerken van de G.O.S., t.w. de Gereformeerde Kerken in Nederland, zich steeds verder van het Woord van God en daarmee van de grondslag van de G.O.S. verwijderd, getuige o.m. het rapport over de aard van het Schriftgezag, dat op 4 november 1980 door de Generale Synode van Delft werd vrijgegeven voor bespreking in de kerken als een „duidelijke en con-

fessioneel-verantwoorde uiteenzetting over de wijze, waarop de Schrift verstaan wil worden. De Landelijke Vergadering constateert dat er nog steeds onzekerheid is of de G.O.S. in de verhouding tot de Geref. Kerken in Nederland voldoende ernst maakt met haar grondslag".

De Landelijke Vergadering besluit:

1. daarom thans nog niet tot de G.O.S. toe te treden, maar af te wachten, of de G.O.S. in 1984 in de verhouding tot de Gereformeerde Kerken in Nederland metterdaad ernst maakt met de handhaving van haar grondslag;
2. uitdrukking te geven aan het verlangen om met de broederschap in de G.O.S. mee te leven en deze te ondersteunen door
 - a. in een brief aan de G.O.S. en de afzonderlijke lidkerken duidelijk te maken waarom onze kerken thans nog niet tot de G.O.S. kunnen toetreden;
 - b. twee waarnemers te zenden naar de G.O.S. in 1984;
 - c. in verband met de draagkracht van onze kerken en de financiële situatie waarin de G.O.S. verkeert de jaarlijkse bijdrage aan de G.O.S. te verhogen tot \$ 3000,-, dat is c.a. f 0,25 per ziel;
3. van deze besluiten mededeling te doen aan het Interim Committee en de secr.-gen. van de G.O.S. en aan de deputaten van de Chr. Gereformeerde Kerken.

De Landelijke Vergadering verzoekt de Commissie voor contact en samenspreking met andere kerken om

1. de verdere contacten met de G.O.S. te onderhouden;
2. de eerdergenoemde brief aan de G.O.S. en de afzonderlijke lidkerken te schrijven;
3. twee waarnemers aan te wijzen die D.V. de G.O.S. in 1984 zullen bijwonen;
4. erop toe te zien dat de jaarlijkse bijdrage aan de G.O.S. wordt overgemaakt;
5. in het algemeen de ontwikkelingen in en rond de G.O.S. nauwlettend te volgen;
6. daarover aan de volgende Landelijke Vergadering te rapporteren.

Indien deputaten van de Christelijke Gereformeerde Kerken besluiten om ten behoeve van de Gereformeerde Kerken in Nederland en de overige G.O.S.-lidkerken te reageren op het rapport inzake de aard van het Schriftgezag, machtigt de Landelijke Vergadering de commissie om desgewenst aan een dergelijke reactie mee te werken.

Gedachtenwisseling over de aardsgezindheid (1)

In het nummer van 27 juli 1984 van het blad Evangelisch Commentaar schreef de bekende dr. A. A. Spijkerboer een voorpagina-artikel onder de titel 'Aardsgezind?'. Hij reageerde daarmee op de lezing die ik in het voorjaar voor onze persvereniging hield en die daarna in ons blad is gepubliceerd. Zoals het vraagteken al doet vermoeden levert dr. S. kritiek op mijn typering van het geestelijke klimaat in christelijk Nederland als 'aardsgezindheid'. Vanwege het grote belang van het onderwerp wil ik de discussie graag met hem aangaan. Daartoe laat ik hem eerst in z'n geheel aan het woord. Dat lijkt wel wat overbodig, maar op deze wijze wordt toch het duidelijkst tot waar dr. S. kan meekomen en waar hij begint af te haken. Velen zullen hem daarin herkennen, vermoed ik.

H. de Jong

Aardsgezind?

Toen de gereformeerde synode haar uitspraak over de kruisraketten gedaan had zei drs H. de Jong, nederlands gereformeerd predikant te Amsterdam: „Zij zijn aardsgezind”. Laten we, voordat we boos op hem worden, eerst eens even kijken wat hij precies gezegd heeft. Dat staat namelijk te lezen in de nummers van 4, 11, 18 en 25 mei 1984 van het blad Opbouw.

De Jong begint met te zeggen dat hij niet alleen met de beschuldigende vinger naar de gereformeerde synode wil wijzen. „Zij zijn aardsgezind” is een aanhaling uit de Bijbel (Phil. 3 : 19) en daarnaar moeten niet alleen synodaal gereformeerden maar ook nederlands gereformeerden luisteren. Dan steekt hij van wal: er zit in de Bijbel een beweging van de aarde naar Christus toe. Neem bij voorbeeld Psalm 24: „Van de Heer is de aarde en haar volheid”, jazer, maar waar is de deur te vinden die toegang geeft tot de aarde en haar volheid? Die deur is alleen te vinden in de tempel, op de berg Sion, en de berg Sion verwijst naar het verzoenende werk van Jezus Christus. Wat De Jong de synode verwijt is dat ze bij de aarde blijft steken en de beweging naar Christus toe niet meemaakt.

Ook met andere gedeelten uit de Bijbel maakt De Jong duidelijk wat hij bedoelt. God heeft Israël uit Egypte geleid, en de theologie van de bevrijding raakt daarover niet uitgedacht, maar deze theologie blijft daarbij steken. Ze ziet niet dat de zonde de toekomst van het volk heeft geblokkeerd en dat God zijn volk op een dieper niveau opnieuw moet bevrijden. Lees bij voorbeeld in Micha 7 : 18-19: „Wie is een God als Gij, die de ongerechtig-

DOOR
H. DE JONG
AMSTERDAM

heid vergeeft en de overtreding van het overblijfsel van zijn erfdel voorbijgaat, die zijn toorn niet voor eeuwig behoudt maar een welbehagen heeft in goedertierenheid! Hij zal Zich wederom over ons ontfermen, Hij zal onze ongerechtigheden vertreden. Ja, Gij zult onze zonden werpen in de diepten der zee.” Het was dus niet genoeg dat de Egyptenaren met hun paarden en hun wagens verdronken in de zee, want ook de zonden van het volk moeten in de diepten van de zee gegooid worden. De Jong merkt mijns inziens zeer terecht op dat Mozes in het lied bij de Schelfzee uitroept: „Wie is als Gij, onder de goden, Here?” (Exodus 15 : 11): Micha grijpt met zijn: „Wie is een God als Gij?” terug op Mozes en laat zien dat God verder en dieper gaat dan bij de bevrijding uit Egypte.

Wat Micha zegt wordt vervuld door Jezus Christus: de Joden zeggen wel tegen Jezus: „Wij zijn van Abrahams geslacht en zijn nooit iemands slaven geweest; hoe zegt Gij dan: gij zult vrij worden. Jezus antwoordt: „voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, een ieder, die de zonde doet is een slaaf van de zonde: (...) Wanneer dan de Zoon u vrijgemaakt heeft, zult gij werkelijk vrij zijn.” (Johannes 8 : 30-36).

Maar over de vrijheid die Jezus Christus geeft zwijgt de synode, volgens De Jong, in alle talen, en hij ziet achter haar uitspraak over de kruisraketten de gestalte van Dorothee Sölle opdoemen.

Zij heeft eens gepoogd de belijdenis van Nicea opnieuw onder woorden te brengen en is toen geëindigd met: „Ik geloof aan de toekomst van deze wereld die van God is.” De Jong vindt dat een religieuze wijding van pure aardsgezindheid, en doet dan de volgende uitspraak die me karakteristiek voor hem lijkt: „Het is waar, deze wereld is ook van God, maar dat is des te erger voor haar. Daar kan helaas sinds de zondeval geen heil uit afgeleid worden. Integendeel, God zal de wereld oordelen. In het kruis heeft God al een definitief vonnis over haar geveld, namelijk dat ze voorbijgaat en vervangen wordt door de toekomstende. Daarom maakt de Heilige Geest ons van haar los.”

Niet van de aarde los

Ik denk dat De Jong wel gelijk heeft wanneer hij zegt dat er in de Bijbel een beweging zit van de aarde naar Christus toe. Maar hij ziet die beweging verder gaan: naar de hemel toe, en ik ben bang dat dat voor De Jong eigenlijk betekent: de lucht in. Of doe ik De Jong hiermee onrecht? Hij zegt immers: „...wie de aarde trouw wil blijven moet Christus trouw blijven en wie voor het leven wil kiezen moet voor Christus kiezen.” Maar dat wie de aarde trouw wil blijven Christus trouw moet blijven speelt in de gedachtengang van De Jong eigenlijk geen rol, en je ontkomt niet aan de indruk dat voor hem de Heilige Geest ons niet alleen van de wereld maar ook van de aarde losmaakt.

Die indruk wordt bevestigd door wat hij zegt over „ons burgerschap in de hemelen” uit Philippenzen 3 : 20. Philippus was een Romeinse kolonie, waarin veteranen van het Romeinse leger van een (hopelijk!) wel verdienende rust genoten en die, midden in een Griekse omgeving, onder de wetten van de stad Rome leefde. De Jong: „De mensen zeiden: ons burgerschap is in Rome. Daarmee spraken ze uit waar ze met hun hart zaten. En dat kwam uit in hun hele manier van leven, en in het bijzonder in hun politieke belangstelling en voorkeur. (...) Welnu, in de hemel, waar Christus is, ligt ons thuisland en heel onze kijk op de wereld en op onze omgang met het leven is daardoor gekleurd.” Ik meen dat De Jong hier de zaak scheef trekt: als die Romeinse veteranen echt met hun hart in Rome geze-

ten hadden waren ze er wel gaan wonen, maar ze woonden in Philippi en hadden daar alle voorrechten van de stad Rome. Wanneer Paulus dan tegen de Philippenzen zegt dat „ons burgerschap in de hemelen” is, zegt hij hun dat ze het voorrecht hebben om onder de rechtspraak van Jezus Christus te leven. Dat voorrecht hebben ze op de aarde, en op de aarde verwachten ze Jezus Christus als Verlosser.

Tekenen

In de gedachtengang van De Jong trekt alles naar de hemel. Hij zegt wel dat hij geen verdamping van het heil wil, en dat hij geestelijk over het heil wil spreken, maar nog eens: je ontkomt niet aan de indruk dat het heil in zijn gedachtengang wel verdampt.

Als het allemaal zo was als De Jong het voorstelt, is het niet te begrijpen waarom in de evangeliën verteld wordt dat Jezus mensen die honger hebben brood geeft, dat Hij blinden weer zien maakt, dat Hij lammen op de been helpt en een enkele keer ook doden opwekt. Laten we het verhaal van het dochttertje van Jairus in Lucas 8 : 40-56 eens lezen. Jairus weet zich geen raad, omdat zijn enige dochter, twaalf jaar oud, op sterven ligt en roept Jezus. Omdat Jezus opgehouden wordt komt hij pas het huis van Jairus binnen wanneer het kind gestorven is. Als alles zo was als De Jong het voorstelt had Jezus nooit gedaan wat Hij wel doet: Hij gaat naar binnen, vat het kind bij de hand, en zegt: „Kind, sta op!” Dan komt haar geest in haar terug, ze staat op en Jezus zegt dat men haar te eten moet geven. Het dochttertje van Jairus heeft toen geen geestelijke, maar aardse boterhammen gegeten.

Zeker, de wonderen van Jezus zijn tekenen van de komende wereld, maar Jezus richt ze wel op midden in de wereld waarvan De Jong met Paulus zegt dat ze vergaat. Kan het dan ook niet voorkomen dat een synode door over oorlog en vrede te spreken midden in deze onverloste wereld een teken moet oprichten van de wereld die komt? Waarom acht De Jong het uitgesloten dat de hervormde en de gereformeerde synodes, en de Raad van Kerken dat bedoeld hebben? De Jong zegt: „Het is waar, deze wereld is ook van God, maar dat is des te erger voor haar.” Ik meen dat je moet zeggen: „Deze wereld is van God, en daarin

ligt haar enige kans. Dat moet de kerk haar dan ook zeggen.”

Onversneden wijn

De Jong zal mij niet horen zeggen dat het in de kerkelijke vredesactiviteiten alles goud is wat er blinkt. Een alles verzegend moralisme, waar ook de taaiste grasspriet nog aan bezwijkt, bij decreet vaststellen wat je medemens te doen en te laten hebben, op elkaar loeren om te zien of iemand niet van het rechte pad afwijkt – bij hun actie voor de vrede hebben de kerken wel de slechtste eigenschappen van Nederlandse protestanten weten te mobiliseren. Ik heb wel eens eerder in ons blad geschreven dat ik dit alles in verband breng met vervreemding van het getuigenis van de Reformatie. Daarom lees ik De Jong graag en daarom houd ik van de onversneden gereformeerde wijn die hij op tafel wil zetten.

Maar die wijn is niet helemaal onversneden: er zit iets in waardoor hij verdampt. De Jong vindt

niet dat de kerk zich helemaal niets van oorlog en vrede aan moet trekken en noemt een drietal punten. Ik besluit dit artikel met deze punten van De Jong en geef daar mijn commentaar bij:

1. De kerk moet op de angsten van de mensen ingaan, en zeggen dat niets ons zal scheiden van de liefde van Christus, ook geen atoomgeweld. – Dat moet de kerk inderdaad doen, en juist omdat niets ons zal scheiden van de liefde van Christus zullen we doen wat in ons vermogen ligt om een oorlog te voorkomen.
2. Gods heilsplan gaat door en we mogen weten dat alles, ook de dreiging van nu, moet meewerken ten goede van hen die naar Gods voornemen geroepen zijn. – Dat is een hoog woord, maar je mag het wel fluisteren.
3. Een synode moet de kerken en de gelovigen opwekken om voor de overheid te bid-

Redaktie

Ir. A. W. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redaktie:

Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring

M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

den. – Dat is waar, en menigeen is dat vergeten. Maar het gebed voor de overheid breng voor de bidders dan wel zakelijke (geen zwammige en zweverige) politieke arbeid met zich mee.

A. A. Spijkerboer

Patmos het eiland van Johannes

Toen de apostel Johannes in het jaar 95 door de Romeinse keizer Domitianus naar het eiland Patmos werd verbannen, was dat zeker een streep door zijn rekening. Hij had vele jaren in Klein-Azië gewerkt, had vermoedelijk de zeven in de Openbaring genoemde gemeenten zelf gesticht, en hij had over die gemeenten vele en zware zorgen. Toen sloeg het Romeinse Beest toe. Weliswaar niet direct dodelijk, maar wel doeltreffend: de zeven gemeenten werden voor onbepaalde tijd van hun liefdevolle herder beroofd.

DOOR
D. W. L. MILO
DALMALLY

Misschien hebt u zich wel een beeld van Patmos gevormd? Een ruig, rotsachtig, onbewoond eiland in de Zuidoost-hoek van de Aegeïsche Archipel, waarop de oude apostel per sloep werd afgezet: om daar om te komen, dan wel de strijd om het bestaan te winnen? En in die barre nood overleefde Johannes, wellicht als Elia door raven gevoed?

Nu, zo erg was het gelukkig niet. Al in 1600 v.C. bestond op Patmos een natuurlijke versterking, Castelli, aan de grote baai gelegen. Daardoor fungeerde dit eiland als een vooruitgeschoven vesting van de Aziatische stad Milete en beheerste de tussenliggende zeestraat. Potscherven, begraafplaatsen, fundamenten en inscripties zijn stille getuigen – hoewel nog lang niet alle archeologische vondsten in studie zijn genomen.

Ook in Johannes' tijd lag er een bezetting op het eiland, nu georiënteerd op de stad Efeze.¹⁾ Er waren tempels voor Artemis en Apollo, er was een gymnasium, een fakkeldragersgilde, en er werden sportwedstrijden gehouden. Dit alles speelde zich af aan de natuurlijke haven, waar tegenwoordig bijna dagelijks een boot aanlegt.

Stellig heeft Johannes wel contacten gezocht met de gezinnen van het garnizoen. Hij was er de man niet naar – Boanerges als hij heette – om zich terug te trekken zo lang hij een boodschap te

brengen had. Maar het ligt voor de hand – en de overlevering bevestigt dit ten stelligste – dat Johannes zijn ballingschap als een geestelijke afzondering heeft ervaren en gebruikt: veel contact gezocht met God de Heere en veel aan zijn gemeenten gedacht; niet over eigen lot geklaagd, maar de noden der gemeenten overwogen heeft. We kunnen er zeker van zijn, dat hij als Epaphras voor Colosse²⁾ altijd in zijn gebeden voor hen geworsteld heeft.

Alle godsdiensten ter wereld zoeken de hoge bergtop, om God te ontmoeten. Zo deed Jezus, zegt de Bijbel. Zo deed Johannes, zegt de overlevering. Hij vertoefde graag op de hoogste heuvel van Patmos, 170 meter hoog en niet moeilijk te beklimmen. Hier kon hij, als hij met God had gesproken, de kust van Klein-Azië zien; Milete, Efeze, Smyrna, Pergamum – hij kon de steden bij helder weer soms zien liggen. En zijn hart overbrugde gemakkelijk de afstand!

Wanneer hij afdaalde was daar halverwege de helling een grot, die hem onderdak en bescherming bood. Een diepe spelonk, in de vulcanische rots uitgespaard, vandaag met vijftig treden te bereiken. Daar heeft hij gewoond, uit de wind, uit de hete zon, uit de winterstormen.

Het is waar, dat Patmos ook nu nog en onvruchtbaar eiland is. Er wonen op zijn 34 km² slechts een paar duizend mensen, die met enige landbouw, visserij en

Wegens ziekte van ds A. H. Algra zullen de Pastorale Notities voorlopig niet verschijnen.

wijnbouw, ternauwernood voor twee maanden per jaar leeftocht oogsten – maar het toerisme brengt de nodige bestaansmogelijkheden. Johannes moet zich met een visje, wat uien en kruiden, vijgen en citrusvruchten in het leven hebben gehouden. Toen hij in 97 teruggeroepen werd, heeft hij nog ongeveer tien jaar mogen werken. Hij heeft toen ook zijn 3 Brieven en zijn Evangelie geschreven. Bijna 100 jaar oud overleed hij te Efeze. Daar is hij ook begraven.

—o—

Op het eiland Patmos heeft hij, zoals u weet, het boek Openbaring geschreven.³⁾ Een boek van bemoediging en vermaning aan de zeven verweesde gemeenten, die leden onder zware vervolgingen van de Romeinse overheid. Een boek dat, als tegenhanger van Daniëls profetie, ons rijke apocalyptische bronnen opent. Ook een boek, dat aanleiding gaf tot een schat aan artistieke inspiratie. Tenslotte een boek, dat de schrijver zelf uit de eerste hand vertroost heeft: daar hem getoond werd hoe Christus Zelf tussen zijn gemeenten wandelde en haar voorgangers in de holte van zijn hand bewaarde. Johannes was lichamelijk wel afwezig – maar zijn werk, Christus' werk, ging door.

Een les tussen haakjes, die de christenheid al te weinig ter harte nam en neemt. Alle eeuwen door hebben kerken gestreefd naar samenbundeling in een wereldse organisatie van hoog tot hoger tot zeer hoog; een piramide van macht, *precies zoals het Romeinse imperium die bezat*. Of nu een paus aan de top zetelt, dan wel een permanente synode of een gesloten reeks tijdelijke synodes; of nu concilies of conventen hun hoogwaardige uitspraken doen; of herderlijke boodschappen dan wel meerdere vergaderingen het laatste woord hebben – altijd sedert Constantijn de Grote hebben de kerken gesteund op een geraamte van gebroken rietstaven, dat dan ook van tijd tot tijd zijn waardeloosheid bewees. Opdat wij op Christus zouden vertrouwen, Die tussen zijn kerken wandelt en haar opzieners in zijn hand houdt.

—o—

Het boek der Openbaring stelt ons voor raadsels. Indien we ooit van inspiratie mogen spreken, dan wel bij dit boek. Maar hoe en wat is die inspiratie? Hóe sprak God? Hoe sprak de Heiland tot Johannes? Zouden anderen de sterke Stem ook gehoord hebben? We denken aan Paulus, die de opgevaren Heiland ontmoette op de weg naar

Damaskus⁴⁾ en wat zijn gezellen waarnamen. We denken aan Gods stem tot Jezus, waarvan de aanwezigen meenden dat er een donderslag had geklonken.⁵⁾

Er bestaat maar één boek, en wel een apocrief geschrift, dat het verblijf van Johannes op Patmos in details beschrijft. Het is opgesteld door zijn leerling Prochorus, die verklaart alles te hebben opgetekend, wat Johannes hem dicteerde, zoals deze het had ontvangen. Johannes zou dus niet zelf hebben geschreven – Prochorus zou dus niet zelf de Stem hebben gehoord. Het is mogelijk. Veel details van deze leerling zijn direct aanvaardbaar – andere niet zo gemakkelijk.

Aanvaardbaar is Prochorus, wanneer hij de hoogste heuveltop van Patmos aanwijst, met uitzicht op Klein-Azië en met een ingebouwde grot. Moeilijk wordt Prochorus, wanneer hij zijn verhaal titelt „Reizen en wonderen van Johannes” en onder meer vertelt van een tovenaars Cynops, door Johannes op Patmos verslagen. Aanvaardbaar is de leerling weer, wanneer hij details in de grot beschrijft en verklaart dat Johannes hier – vanuit een nog aanwezige ondoordringbare rotsspleet – de machtige Stem heeft gehoord. Moeilijker wordt hij echter, als hij beweert, dat Johannes ook het Evangelie op Patmos zou hebben geschreven. Op zijn gezag is dat eeuwenlang geloofd, maar sedert lang stelden theologen vast, dat dit boek ná de ballingschap en ná de drie Brieven moet zijn geschreven. En de laatste moeilijkheid van Prochorus' verhaal is, dat het oudste handschrift in de 4e eeuw wordt gedateerd, door anderen in de 5e eeuw, door sommigen zelfs in de 13e eeuw. De vraag rijst: is het getuigenis van Prochorus even waarachtig als dat van Johannes?

Niettemin worden vandaag nog de details in de zeer bewoonbare grot getoond: de spleet, waaruit de Stem zou hebben geklonken; een ondiepe nis, waarin Johannes bij het rusten zijn hoofd zou hebben neergelegd; een andere uitholling op handhoogte, die de oude man geholpen zou hebben bij het knielen en opstaan; tenslotte een gladde nis, die als lessenaar voor de schrijver zou hebben gediend. Prochorus noemde deze details, de overlevering hield er aan vast en vandaag worden ze door enkele monniken eerbiedig getoond. Zonder toegangsprijs, zonder collectebus.

—o—

Aan het Patmos van Johannes is nog een andere naam verbonden:

die van de heilige Christodoulos.⁶⁾ Deze leefde in de 11e eeuw en gaf de stoot tot de bouw van een klooster, dat van grote betekenis is geworden.

Want uiteraard hebben de eerste christenen dit eiland gekend en bezocht. En zodra ze levensruimte ontvingen werden er, in de 4e tot 6e eeuw, diverse kerkjes gebouwd: voor de inwoners, maar vooral voor de pelgrims. Tussen de 7e en de 11e eeuw lag het eiland verlaten vanwege oorlogen en piraterij. Daarop kwam Christodoulos. Hij kocht het hele eiland, in ruil voor enige grond op Kos, in onvervreemdbaar eigendom, vrij van belastingen en met gebruik van een schip. In de acte van overdracht staat vermeld: „het eiland is verlaten, in verval, vol distels en onkruid, bijna geheel kaal en onvruchtbaar”. Maar na het vernietigen van een Artemis-beeld begon Christodoulos spoorsslags aan de bouw van een klooster op de heuveltop, dat als een vesting werd uitgevoerd. Toen hij in 1093 overleed liet hij zijn monniken de opdracht na: het klooster te voltooiën en altijd te verdedigen, de aangelegde bibliotheek en schatkamers aan te vullen en de traditie van Johannes in ere te houden. Het klooster bracht veel bisschoppen en geleerden voort.

De boekerij bevat duizend manuscripten, waarvan een derde op perkament; ook 3000 gedrukte oude boeken en 111 codices. Een bewaard gebleven catalogus uit 1200 geeft een schat van inlichtingen over de Byzantijnse literatuur. Veel stukken zijn geschenken; onder meer een icoon, in 1625 door de bisschop van Laodicea gegeven. De bisschop van Jerusalem had in 1180 enkele delen van het oorspronkelijke kruis van Christus aan de schatkamers toegevoegd. Die schatkamers bevatten talloze kostbare relieken als mijters,

Vrouwencontactdag Ede

Denkt u aan 12 september onze ontmoetingsdag in Ede!

We beginnen om 10.30 uur in de Open Hof.

Tot ziens.

bisschopsstaven, kandelaars en andere kunstvoorwerpen, die de praal van de kerk in haar verval tijd bewijzen.

Nu ligt het klooster met de bijbehorende grot der Openbaring daar, als een der oudste christelijke monumenten. Eeuwen van strijd, zeeroverij, kruistochten en machtswisselingen zijn er aan voorbijgegaan. Een wereldbroederschap houdt het (evenals Columba's klooster op Iona) overeind – hoewel het, op de grens van twee werelddelen, dikwijls bijna fijngeknepen is. Talloze iconen – die mooie, Grieks-orthodoxe schilderijen – zijn er vervaardigd en verkocht. Ook talloze iconen zijn er bewaard en worden getoond.

Wij eindigen vandaag met een les van Christodoulos aan zijn gemeenschap; een les die, als de koning van Tara tegenover Columba, een basis legt onder elk auteursrecht en *die de zin van talenten omschrijft*:

„wanneer een monnik calligrafische begaafdheden bezit moet hij onder toezicht werken; en zijn product, zodra het klaar is, behoort tot de eigendom der gemeenschap”.

¹⁾ Efeze en Milete liggen dicht bij elkaar, zie Hdl. 20:17 — ²⁾ zie Col. 4:12 — ³⁾ Openb. 1:9 — ⁴⁾ vgl. Hdl. 9:7 met Hdl. 22:9 en met Hdl. 26:14 — ⁵⁾ Joh. 12:29 — ⁶⁾ = slaaf van Christus.

Vijfde België-dag 15 september Dordrecht

Dezer dagen verschijnt van het kwartaalblad „Marnix” (berichten over evangelisatie op gereformeerde grondslag in Vlaanderen) het 3e nummer van de 5e jaargang.

Daarin is o.a. het programma opgenomen van de vijfde België-dag, die gehouden zal worden op zaterdag 15 sept. D.V. te Dordrecht, in het kerkgebouw Museumstraat 65.

Evenals in vorige nummers van dat blad zijn ook nu artikelen opgenomen over „De kinderdoop” van prof. dr J. Douma en over „Uitverkiezing en Evangelisatie” van ds D. J. van Vuuren. De heer J. K. Overbeeke schrijft over ontwikkelingen binnen de Verenigde Protestantse Kerk van België.

Men kan dit (gratis) nummer aanvragen bij: red. en adm. „Marnix”, postbus 7, 4140 AA Leerdam.

Het huisbezoek van de ouderling in de praktijk

Dit is een bijgewerkte lezing, die ik vorig jaar augustus voor de ouderlingen van de Nederlands gereformeerde kerk te Enschede-Noord gehouden heb. In de hoop en de verwachting, dat ook anderen er wat aan kunnen hebben, besloot ik tot publikatie over te gaan.

O.M.

DOOR O. MOOIWEER ENSCHDE

1. Het ambt van ouderling staat vandaag op de tocht in verband met de zich uitbreidende gezagskrisis in de maatschappij. Dat dient de ouderling zich wel bewust te zijn.

2. Daar komt bij, dat verschillende mensen in de gemeente helaas de noodzaak van het huisbezoek ernstig in twijfel trekken. De achtergrond van een dergelijke stellingname kan gevarieerd zijn:

a) Men heeft in het verleden één- en andermaal onaangename ervaringen opgedaan met ouderlingen, die de hele avond zaten te peuteren aan de voering van je ziel of zaten te praten over ondergeschikte en onbelangrijke zaken.

b) De ouderlingen brachten zeer onregelmatig huisbezoek en sloegen het gezin zomaar eens één of twee jaar over.

c) Men wil zijn hart niet op tafel leggen, omdat het geen gebroken hart is.

d) Men is bang, dat huwelijksmoeilijkheden en gezinsproblemen ter sprake komen en wil die liever verhullen.

e) De hoogmoed viert hoogtij, omdat men of zich te intellectueel voelt voor een bezoek van broeders, die moeite hebben een gesprek op gang te brengen en minder letters gegeten hebben of omdat men vindt, dat men meelevend genoeg is. De ouderling is in hun oog de politieagent, die het verkeer regelt en pas bekeurt bij een verkeersovertreding. Voor dat laatste komen zij immers niet in aanmerking, dus... Dit is een vorm van Farizeïsme.

3. Daartegenover dient de ouderling ervoor op te passen, dat hij niet op zijn strepen gaat staan en gaat schermen met zijn ambtelijk gezag. In volledig roepingsbewustzijn zal hij ongekunsteld zijn bezoek hebben af te leggen. Achter zijn bezoek zit de liefdevolle, intense aandacht van God voor de mens, voor die bepaalde konkrete mens in zijn eigensoortige levensomstandigheden. Het respect voor de ambtsdienst groeit door de kracht van Gods Woord en Geest via de trouwe

arbeid in het midden van Christus' gemeente.

4. In de relatie tot de gemeenteleden hebben de ouderlingen een voordeel. Zij zijn in doorsnee praktisch in hun aanpak. Zij komen in hun eigen werk al vaak iedere dag met allerlei mensen in aanraking, die God niet dienen en niet naar de kerk gaan. Zij kunnen dus mee voelen met gemeenteleden, die evenzeer dergelijke ervaringen opdoen. Het zal hen bewaren voor theorie-tjes!

5. Dat neemt niet weg, dat de ouderling de Schriftstudie nooit mag verwaarlozen. Wie een gapend gebrek aan Schriftkennis heeft kan niet als ouderling in de gemeente naar Christus' opdracht functioneren. Want zowel de gemeente als de ouderling zelf zijn voluit aanspreekbaar op het Woord van God. De bekwaamheid om te onderwijzen dient door voortgaand intensief Schriftonderzoek toe te nemen. De HERE wil dat zegenen voor alle betrokkenen.

6. Voorts is het vereist, dat de ouderling weet wat er in de bredere en meer beperkte kerkelijke wereld gaat omstaan. Hij kan niet zonder kennisname van bepaalde wekelijkse lektuur en zal zo nu en dan een boek aanschaffen, dat hem kan helpen bij een broodnodige geestelijke oriëntatie, zodat hij zijn tijd kent en weet in te spelen op actuele vragen en problemen.

7. Het huisbezoek heeft voor het gevoel van velen vaak een gedwongen karakter. Men zit in spanning en beschouwt het als een soort inquisitie. Die gedachte moet verdwijnen! Daartoe kan de ouderling zelf een levendige bijdrage leveren. Hij komt niet zonder meer over geestelijke dingen spreken, maar geestelijk over allerlei dingen spreken.

8. Bovenstaande dient wel nader gekoncretiseerd te worden. Als het huisbezoek gaat over de dienst des HEREN in alle sectoren van het leven zullen het dagelijks werk of de werkloosheid, de lektuur, die men leest en de organisaties, die men steunt, niet buiten schot blijven. Dat betekent overigens niet, dat de ouderling als propagandist voor zaken van politiek, pers en onderwijs optreedt.

9. Wij willen hierbij apart de opmerking maken, dat op elk huisbezoek de kerkdienst aan de orde gesteld moet worden. Wat doen de mensen met de prediking? Hoe GEBRUIKEN zij in hun praktische leven de sacramenten van de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal? In het kader van de zaken, die de kerkdienst betreffen, komt de kerkgang aan de orde, zeker bij hen, die daarin niet trouw zijn.

10. Hoe bereidt men in de gemeente zich op de zondag voor? Kent men over het algemeen een persoonlijk Bijbelonderzoek en een intens gebedsleven? Dat zijn belangwekkende vragen, die de ouderling moeten bezighouden.

11. Men begrijpt dus, dat het zaak is de mensen op huisbezoek persoonlijk aan te spreken. De methode van de monoloog bevredigt niet. Het moet komen tot de dialoog, al moet men zich wachten voor het gevaar zich te verliezen in een oeverloze discussie waarbij het: „Zo zegt de HERE” naar de achtergrond verdwijnt of niet meer aan bod komt.

12. Wij zijn tegen het afwerken van een vragenlijst op huisbezoek. Daardoor krijgt het huisbezoek een wettisch karakter. Het eerste is en blijft, dat de ouderling leert luisteren naar wat de mensen te berde brengen hoewel hij ervoor moet zorgen de leiding in handen te houden en niet af te dwalen naar allerlei zijpaden.

13. In een gezin horen de kinderen van een bepaalde leeftijd – zeker wanneer zij naar de katechisatie gaan – bij het huisbezoek aanwezig te zijn. Dat zal de ouderling bij het maken van de afspraak vooraf moeten mededelen. Overigens kan het gebeuren, dat in de loop van het gesprek blijkt, dat het nodig is met één of meerdere jongeren apart te spreken. Men moet jongeren

niet teveel vermanen in het bijzijn van hun ouders terwijl die dan ook nog een duit in het zakje doen. Dat werkt averechts, want dan voelen de jongeren zich in de minderheid en reageren zij soms fel af. Wel moet men goed weten of er doopleden zijn, die nog geen belijdenis van het geloof hebben gedaan en die daartoe moeten worden gestimuleerd.

14. Het gaat erom het vertrouwen van de mensen te winnen. Daarom zal de ouderling er goed aan doen als hij zich inspant om de gezinnen te leren kennen. Zo eens buiten het huisbezoek om bij de gemeenteleden van de wijk binnenlopen geeft een band en sorteert effect. Regelmatig contact is een goed entreebiljet voor de ouderling op huisbezoek.

15. Daarom is het aanbevelenswaardig wanneer men b.v. een wijk heeft van ongeveer veertig adressen deze adressen als wijkouderlingen onderling te verdelen, zodat ieder de helft daarvan voor zijn rekening neemt ten dienste van de normale pastorale verzorging. Voor een huisbezoek, dat jaarlijks dient gebracht te worden, aan alle i.c. veertig adressen kan men zich beiden presenteren.

16. De ouderling zal niet alleen hebben te vertroosten, maar ook hebben te vermanen. Hij moet wel duidelijk aan de gemeenteleden laten merken, dat vermaning en vertroosting direkt en onlosmakelijk samenhangen. Het is in het Grieks van de grondtekst van het N.T. eigenlijk één woord, dat betekent: erbij roepen. En de Dordtse Leerregels stellen terecht, dat door de vermaningen de genade wordt meegedeeld. Via de vermaning komt er bij een positieve reactie opening voor de vertroosting. Wij hebben met schapen en lammen van de kudde van Christus te doen. Daarom zullen Schriftgeheelten als Psalm 23 en Johannes 10 ons met name in het hart geschreven moeten staan. Men ga er bij een zwaar vermaanbezoek of tuchtbezoek nooit alleen op af. Het belang van een getuige valt niet te onderschatten.

17. Overigens zal de ouderling dienen te onderscheiden tussen *vertrouwdheid* en *vertrouwelijkheid*. Hij zal een maximum aan vertrouwdheid moeten paren aan een minimum aan vertrouwelijkheid. Daarom hoeft hij de mensen helemaal niet te vergasten op allerlei persoonlijke geestelijke ervaringen.

Dat kan eens in een bepaald opzicht noodzakelijk zijn als illustratiemateriaal om te aksentueren hoe de HERE als Vader in de hemel het leven van zijn kinderen leidt, maar dient wel tot het uiterste beperkt te blijven.

Men stelt anders gauw zichzelf centraal en verliest zich in een opsomming van eigen wederwaardigheden.

18. De ouderling mag zich niet verlagen tot een boodschappenjongen, die klakkeloos alle kritiek overbrengt aan de predikant. Als de mensen kritiek hebben op de predikant of een andere mede-ouderling of diaken – laten zij het de persoon in kwestie zelf gaan vertellen. Doen zij dat niet, dan hoeft men er als ouderling op huisbezoek ook niet al te zwaar aan te tillen. Wel zal men het gemeentelid moeten wijzen op het gevaar, dat hij zo kan balanceren op de rand van de zonde tegen het negende gebod, de martelaar onder de geboden van de Wet van de HERE in de kerk van de HERE.

19. Het lijkt ons niet noodzakelijk per se elk bezoek met Schriftlezing te beginnen. Men perst dan vaak het geheel dermate in een dwangbuis, dat het als een knellend juk wordt beschouwd. Men zal en móet het dan over dat bepaalde Schriftgedeelte hebben. En als vervolgens het gesprek is uitgelopen en de ouderling meent, dat men de koers volkomen is kwijtgeraakt, keert hij met ettelijke krampbewegingen geforceerd weer terug tot het Bijbelgedeelte, dat als oorspronkelijk uitgangspunt diende. Maar het spreekt niemand meer echt aan, omdat het tot een kunstmatige gespreksomgeving is geworden. Laten de ouderlingen zich niet uitputten in de exegese van een bepaald Schriftgedeelte. De gemeenteleden voelen met hun klompen aan, dat het dikwijls geleend goed is. Dat geeft op zichzelf helemaal niet. Maar het dooft de spontaniteit, die juist voor het welslagen van het huisbezoek zo bevorderlijk is. Men kan zich wel bedienen van een bepaald thema zoals: geloof, blijdschap, toekomstverwachting etc.

20. Meestal verdient het aanbeveling om gewoon te beginnen met een praatje over van alles en nog wat en met informatie naar de gezondheidstoestand, het wel en wee van het hele gezin. Dan komt er vervolgens opening genoeg om door te stoten naar het wezenlijke doel van het bezoek. En laat men er althans voor zorgen, dat het geheel uitmondt in het lezen van een passend Schriftgedeelte en een afsluitend innig gebed waarin de noden van hen, die werden bezocht, aan de HERE worden voorgelegd. Men kan dus niet wegkruipen in het „Onze Vader” om aan de moeiten van het slotgebed te ontkomen. Men moet voorts niet bepaalde dingen, die men in het gesprek niet durfde aan te snijden mee tot inhoud van zijn slot-

gebed maken. Dat is onjuist. Men vermane in het gesprek dus wanneer het tijd is.

21. Het gaat erom via het huisbezoek het gepredikte Woord nader aan te bevelen. Daarom zullen met name de ouderlingen aandachtig naar de preken luisteren. Hun huisbezoek is ook een stuk geestelijke nazorg betreffende de bediening van het evangelie zoals die zondag aan zondag plaatsvindt. Men moet het gesprek over één en ander niet inleiden met de vraag: Kunt u ook zeggen, dat u gevorderd bent op de weg van geloof en bekering? Die vraag is te abstrakt en brengt velen in grote verlegenheid met het gevolg, dat men van meet af dichtslaat en het huisbezoek de mist ingaat.

22. Het is beslist af te raden alles van een bezoek op de kerke-raadsvergadering te rapporteren. Als de gemeenteleden van een ouderling weten, dat hij alles aan de kerkeraad vertelt, worden zij spaarzaam met hun mededelingen en raakt men gefrustreerd.

Er moet een sfeer van vertrouwen heersen, zodat men erop aankant, dat de ouderling voldoende onderscheidingsvermogen bezit om na te gaan wat hij wel en niet aan de kerkeraad moet meedelen. Dat geldt in het bijzonder bij aangelegenheden waar zich zonden openbaarden in het vlak van de intimiteit. Hoewel ik aan het slot van dit punt er aan moet toevoegen, dat het bij mij als weinigzeggend overkomt wanneer men regelmatig meent te kunnen volstaan met de term: goed bezoek. Wát was er dan goed? Als men alleen zou meedelen: slecht bezoek, zou een dergelijke vraag zeker vanuit de vergadering opklinken. En dan gaat het in beide gevallen allerm minst om bevrediging van onze nieuwsgierigheid.

23. Laat men inkalkuleren, dat men een onvolmaakt mens is en met onvolmaakte mensen te maken heeft. Het kan gebeuren, dat een ouderling een bepaald bezoek beter aan een kollega kan overlaten. Die kollega is meer ingespeeld op de situatie waarin

het bewuste gemeentelid zich bevindt en kan waarschijnlijk meer bij die broeder en/of zuster bereiken. Ook de predikant doet er verstandig aan bepaalde bezoeken aan bekwame ouderlingen te delegeren. Het gaat er immers om, dat er een open deur bij het gemeentelid gevonden wordt. Het gaat om zijn/haar behoud! En verdere vervreemding is nu eenmaal schadelijk voor de communicatie binnen de kring van de gelovigen.

24. Zo zullen wij in biddend opzien tot onze Zender en bij een open Bijbel levend en werkend met veel liefde, wijsheid en takt als trouwe ambtsdragers in afhankelijkheid van de HERE als de God van het Verbond en in afhankelijkheid jegens de kudde van Christus onze dienst vervullen in de verwachting, dat de HERE het eenvoudige huisbezoek wil zegenen tot opbouw van het lichaam van Christus en bovenal tot lof van zijn grote Naam!

Waarom?

Veel is de laatste tijd geschreven over het lijden, over het kwaad dat mensen, ook goede mensen, treft. Dat lijden kan ons benauwen, ook al weten we dat Jezus het lijden beslist niet uit de wereld heeft weggepraat. Als mensen, ook theologen, beweren dat het lijden in deze wereld eigenlijk niet thuishoort, vergeten ze dat we sinds de zondeval leven op een vervloekte aarde, waar de satan en allerlei geestelijke boosheden hun werk doen.

Als je de krant leest met verslagen van moorden en aanrandingen, van ziekten en verslaafdheid, komt het 'waarom' telkens om de hoek kijken. Zonde en ziekte, zonde en narigheid zijn de eeuwen door met elkaar in verband gebracht, zó zelfs dat men sommige zieken als melaatsen heeft gemeden.

De bijbel vertelt ons over melaatsen die roepen moesten als ze er aan kwamen. De gedachte hierachter was dat God Zelf deze mensen had verbannen. Ziekte was een straf.

In Mattheüs 9 : 1-8 wordt ons het verhaal verteld van een verlamde die bij Jezus wordt gebracht. Jezus vergeeft die man zijn zonden en de schriftgeleer-

Terloops...

DOOR
P. C. VAN WIJK
ZALTBOMMEL

den noemen dat lastering van God.

Naar aanleiding van dit bijbelgedeelte schreef Piet v. Midden in 'Voetnoot' van januari 1984 het volgende:

„Vlak daarvoor hebben een paar bezetenen geroepen: 'Zoon van God, wat heb je met ons te maken?' Die rauwe vraag kan Hij nú beantwoorden. Wat heeft Hij eigenlijk met je te maken, als het pijn doet? Hij mag het zeggen! Maar goddank begint Hij niet meteen te preken. Hij kijkt eerst. Hij ziet de mensen die deze man hebben gebracht. „Hoe halen ze het in hun hoofd”, zouden ze toen gezegd hebben. Als God iemand straft, moet je je daarbij neerleggen. Jezus heeft zijn oordeel nog niet klaar. 'Hij ziet hun geloof', staat er. Die mensen zijn er nog niet zo zeker van dat God hun vriend heeft 'gepakt'. En ze krijgen gelijk! Want het eerste wat Jezus zegt, is: 'Volhouden, God is een vergevend God!'. Anders gezegd: hij valt je niet in de rug aan, hij wrekt geen zonde op één enkele mens. Als het pijn

doet, hoef je nooit verwijtend aan God te vragen: 'Waarom?'. Jezus gooit daarmee het hele godsbeeld van zijn omstanders omver. Je hoort in het verhaal bijna het geroezemoes. 'Godslasterlijk' wordt er zelfs gemonpeld.

Wat heb je met ons te maken?

Dat geroezemoes is nog steeds niet verstomd. Hierboven schreef ik dat het gevoel, dat je je pijn aan God oploopt, ook moderne mensen overvalt. Je kan denken dat 'het' jou niet overkomt. Vergeet dat maar. Wie een keer goed klem gezeten heeft, weet dat het hart zijn redenen heeft, die het verstand niet kent. Maar bij dat gevoel hoef je het niet te laten. Het evangelie helpt gelukkig een heleboel van dat soort gevoelens uit de wereld. Zoals het verhaal over die verlamde man dat doet. Anders zouden we, met die verlamde, onder onze godsbeelden bezwijken. 'Zoon van God wat heb je met ons te maken?'. Die vraag blijft. Iedereen moet voor zich naar een antwoord op die vraag zoeken. Het evangelie zet wel wat 'denklijnen' uit. Hij móet te maken hebben met vergeving, met liefde, met gerechtigheid, met herstel, met 'op je eigen benen kunnen staan'. Dát hoort bij God. En alles wat daarop ketst moet de wereld uit. Wie aan dat herstel werkt, werkt aan Gods Rijk."

Om over na te denken!

Persschouw

In „Kerk en Theologie”, 35e jrg. nr. 3, juli 1984, werd een artikel gepubliceerd over onze kerken. Wie de schrijver van dit artikel is weten wij niet, want het is niet ondertekend. Het is erg interessant om te luisteren naar een stem van buiten. Het kan je ook bemoedigen. Daarom nemen we dit artikel graag over.

Nederlands gereformeerd

De 'buiten verbandse vrijgemaakten' heten sinds 1979 de Nederlands Gereformeerde Kerken. Ze tellen volgens de laatste uitgave van Van Alphen 93 kerken, 64 predikanten en ongeveer 30.000 zielen. Je hoort niet veel van hen, maar wat ik van hen hoor is me erg sympathiek. Ik krijg namelijk de indruk dat deze kerken gereformeerd zijn in de klassieke zin van het woord zonder de benepenheid, de hardvochtigheid en de gelijkhebbij die het gereformeerde geloof wel eens ontbieren. Ja, wanneer je twee keer in je leven aan den lijve ervaart wat het betekent om de kerk uitgewerkt te worden (en dat zal voor de meeste Nederlands Gereformeerden wel gelden) dan laat dat wel zijn sporen na.

Ik sta in deze kroniek stil bij Opbouw, het blad van de Nederlands Gereformeerden, dat uitgegeven wordt door de gereformeerde persvereniging Opbouw te Leersum. Wat ik in dit weekblad het eerst lees is het cursiefje van A. H. Algra. Hij noteert bijvoorbeeld dat Velema van Nunspeet erover geklaagd heeft dat er predikanten zijn die op huisbezoek niet meer bidden. Algra tekent daarbij aan dat hij weet hoe dat gaat: je bent als dominee op een verjaarsvisite; waar opgewekt gekakeld wordt; er gaat een schaal met taartjes rond, er worden grapjes gemaakt over 'lijnen'. En iemand zegt: 'Laat ik deze keer maar eens zondigen, je bent tenslotte niet iedere dag jarig.' Intussen zit dominee op het puntje van zijn stoel te wachten of er misschien een ogenblik komt waarop hij een gebed kan uitspreken, maar dat ogenblik komt niet. Een uur tevoren was hij nog op bezoek op de kraamzaal van een groot ziekenhuis: het was er een drukte van belang, zusters kwamen binnen met bloemstukken en post, weer had hij tevergeefs gewacht op het ogenblik waarop hij een gebed zou kunnen uitspreken, en weer was dat ogenblik niet gekomen. Algra vraagt zich dan af of dat eigenlijk wel moet: de mensen kunnen toch ook zelf bidden, hij gaat toch wekelijks in de kerkdienst voor in gebed en brengt dan onder woorden wat er in de gemeente leeft, en hij eindigt oprecht met: 'Trouwens, als ik werkelijk bij ieder bezoek bidden moest, werd het mij teveel. Dan zou ik gaan verlangen naar een vervroegd uittreden.' Een andere keer vertelt hij over een vrouw die in verwachting was en die tot vlak voor haar bevalling naar de kerk bleef gaan. Iedereen vond dat erg flink van haar, Algra zelf ook, maar zij zei: 'Ik geniet er erg van, mijn man past thuis op de kleintjes, ik ben er eens even uit en ik kan anderhalf uur rustig zitten te soezen.' **Maar mevrouw, U gaat toch niet naar de kerk**

Rektifikatie. In Opbouw van 13 juli j.l. is een fout geslopen in het lied van Joop Klein. Met ekskuus aan de maker geven we hier de rektifikatie: In strofe 5, regel 6 staat: „Gij treedt met vreugde tegemoet”; dit moet zijn: „Gij treedt met vrede tegemoet”.

om te soezen? Dat kon best, zei ze, want de dominee gaf in zijn voorbede altijd een kort résumé van zijn preek, en ze had nooit iets gemist door tijdens de dienst een dutje te doen. Dat is het soort mensen dat bij Algra op de eretribune komt.

Frappant is een reeks artikelen van W. G. Rietkerk over 'Ken u zelf'. Rietkerk begint met dingen die je vaak hoort zeggen: de mens kan naar de maan vliegen en weer terugkomen, uiterst gecompliceerde hartoperaties uitvoeren, enzovoort, enzovoort, maar hij heeft zichzelf volstrekt niet meer in de hand en voelt zich in onze samenleving hopeloos verloren. 'I have the frightening feeling that at some level of my existence I am a nobody, that my identity has collapsed and deep down no one is there.' (C. Lasch). Dan denkt Rietkerk na over de mens die naar het beeld van God geschapen is, en hij kiest voor Barths uitleg: de mens is geschapen om Gods partner te zijn en in het verbond te leven. Daarna ontvouwt hij zijn programma: in de relatie tot God ligt de basis om mijzelf te kunnen aanvaarden, de prikkel om mijzelf te gaan ontplooiën, en de belofte om mijzelf te vinden. **Zelfaanvaarding:** je mag jezelf niet haten, al wordt dat in de regel als een christelijke deugd beschouwd. 'Je kan het afmeten aan de manier waarop wij een compliment ontvangen. Zijn wij er blij om — als erkenning van een gave die ons geschonken is — of raken wij in verlegenheid en weren wij het af? Het mag in onze ogen eigenlijk niet dat wij er leuk uitzien of iets goeds presteren. Een christen behoort immers gering van zichzelf te denken. Dus antwoorden wij: het was niets of reageren kregel.' Maar omdat God ons aanvaard heeft mogen we ook onszelf aanvaarden, en dan doet Rietkerk even zaken: 'Wat moeten wij dan met het woord uit Lukas 14: 26, dat wij ons eigen leven moeten haten? Welnu dat betekent voor iemand met een negatieve instelling tegenover zichzelf juist dat hij die instelling moet leren haten. Soms betekent het een daad van grote zelfverloochening als wij ons-zelf nu eens een keer niet verloochenen.' Maar opgelet: zelf-liefde mag ook niet, want dat zou betekenen dat de remmen van ons aangeboren egoïsme losgegooid worden. Het blijft dus bij jezelf aanvaarden, omdat God je met je hele hebben en houden aanvaard heeft. 'Schuldbesef en een verbroken geest en toch gelijk ook een diep besef van eigen waarde gaan in deze zelf-aanvaarding hand in hand. Dat kan omdat wij er een basis voor hebben.' Psychologen zeggen dat dat besef van eigenwaarde er móet zijn, maar Rietkerk vraagt de psychologen: hebt u daar dan een basis voor, kunt u mensen dat besef van eigenwaarde geven 'zonder de bijbel en de leer van de mens als naar Gods beeld geschapen en zonder de kennis van Jezus Christus die de ware mens is?' **Zelfontplooiing.** Rietkerk geeft daar een heel eigen betekenis aan: wanneer wij vervelend tegen iemand gedaan hebben, zeggen we de volgende dag: ik was moe, m.a.w. ik heb het niet gedaan, maar mijn vermoeide ik, en dat is niet mijn eigenlijke ik. Zo worden we minimum-lidders: nee, dat ben ik niet, ik heb het niet gedaan, nou ja, het is wel gebeurd, maar het is me overkomen. Zelfontplooiing wordt dan bij Rietkerk aanvaarden van je schuld, en hij gaat daarin heel ver: je aanvaardt, dat je hoort bij een volk dat wreed tegen andere volkeren is, bij een familie die niet deugt, en bij een ras dat andere rassen mishandelt heeft. Zo komt Rietkerk tot een diepe verbondenheid met de kerk en de hele samenleving. Maar deze zelfontplooiing is alleen maar mogelijk aan de voet van het kruis, anders zou

je het geen ogenblik uithouden, en het is een proces dat je doormaakt. **Jezelf vinden.** We zijn onszelf nog niet, en we kunnen het ook nog niet zijn. Want je wordt pas jezelf in de aanwezigheid van iemand die je echt en helemaal liefheeft. Zo zullen we pas bij de wederkomst van Jezus Christus onze ware identiteit ontvangen. Rietkerk eindigt met dat prachtige witte steentje uit Openbaring 2: 17 met de nieuwe naam 'die niemand weet dan die hem ontvangt.'

Opbouw is niet bedoeld voor mensen die avond aan avond naar de televisie kijken. Je vindt er een lange, van artikel tot artikel voortgaande discussie tussen H. de Jong en D. Holwerda in over de uitleg van Romeinen 11: 26. Deze beide schrijvers besparen hun lezers geen exegetische details en ik vind het prachtig dat de redactie van een blad dat kenmerklijk voor de gemeente bestemd is zo'n discussie durft te publiceren: blijkbaar wordt er in de Nederlandse Gereformeerde Kerken nog gelézen. De advertenties zeggen natuurlijk ook wel iets over een blad en zijn lezers. Ik zie in Opbouw telkens grote advertenties van Youth for Christ en van de Evangelische Camping „t Be-loofde Land". Het blad heeft ook iets opgewekts over zich en het verbaasde me niet een artikel aan te treffen van H. J. Jager waarin deze over de nieuwe mens schrijft en zegt dat Paulus het in Romeinen 7 ('Ik ellendig mens! Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?') over de tijd vóór zijn bekering heeft. Jager heeft dan in ieder geval Luther, Calvijn, Kohlbrugge en Barth niet aan zijn kant! Het is wel waar dat de Heilige Geest in ons werkt en ons tot nieuwe mensen maakt, maar wij kunnen dat allemaal niet constateren; wat wij wel constateren is wat Paulus zegt, en dat hebben we dan toch ook aan de Heilige Geest te danken? Paulus wil ons in Romeinen 7 toch helemaal richten op wat God in Jezus Christus voor ons doet?

Je hoort zelden iets over de Nederlands Gereformeerde Kerken, ze leven terzijde van de brede kerkelijke weg, en als je ze wilt vinden moet je ze echt zoeken. Ik denk niet dat ze er gauw toe te bewegen zullen zijn deel te nemen aan het werk van raden van kerken, maar we doen onszelf wel tekort door geen contact met deze kerken te onderhouden.

O. Mooiweer, Enschede

Opbouw
wil
meer...
...abonnees!

Is uw
Zoon
Dochter
Familie
Vriendin
zelf al
geabonneerd
?

Meer voor Opbouw

☐ kennismakingsnummers
☐ abonnement

Naam

Adres

Postcode en plaats

Sturen naar: Administratie Opbouw (zonder postzegel) Antwoordnummer 38, 3940 ZD Leersum

ACCOUNTANTSKANTOOR **Silvis en Vos**

Op korte termijn vaceert op ons kantoor een belangrijke functie, die wij het liefst zien worden vervuld door een

Belastingconsulent

Gedacht wordt aan een persoon met enige jaren praktijkervaring en in het bezit van het federatiediploma of academische fiscale opleiding.

Geboden wordt een interessante functie, met goede toekomstmogelijkheden.

Belangstellenden worden verzocht hun sollicitatie te richten aan ons kantooradres: Brugstraat 32, 1775 BE Middenmeer. Voor telefonische informatie kunt u bellen: 02270-1668 (drs A. J. Vos).

Kerknieuws

Overleden

Ds J. Meester, emeritus-predikant van de gemeente Amsterdam-Zuid, laatstelijk woonachtig te Velp, is in de HEERE ontslapen.

Ds H. Amelink

Op 12 september a.s. hoopt ds H. Amelink, emeritus-predikant van de gemeente Langerak, thans woonach-

tig te Aalten, zijn 65e verjaardag te vieren.

De redactie wenst hem van harte geluk met deze dag en spreekt de hoop uit dat hij nog vele jaren in goede gezondheid zijn plaats in de kerken mag innemen.

Ned. Geref. Kerk Doetinchem/Velp

Met ingang van 1 september 1984 is het adres van de scriba: A. Compagnie, Zaalboslaan 61, 6881 RG Velp (Gld.), tel. 085-646446.

*maar mij aangaande,
het is mij goed nabij God te zijn,
den Here Here heb ik tot mijn toevlucht gesteld,
en ik wil al Uw werken vertellen.*

Ps. 73 : 28

Heden ontsliep in zijn HEERE en Heiland mijn lieve man, onze trouwe vader, groot- en overgrootvader

Ds JAN MEESTER

op de leeftijd van 81 jaar.

Arnhem:	C. Meester-Tibbertsma
Ann Arbor (U.S.A.):	B. Schat-Meester
Maureen, Jan Peter, Corinne, Alida, Sheila
Badhoevedorp:	T. C. Vrijmoeth-Meester
R. Vrijmoeth
Roland, Akke Gerben, Marga, Elsa
Culemborg:	C. Versluis-Meester
Herma, Joke, Loes
Southfield (U.S.A.):	A. M. Woodson-Meester
Glen Gordon
Sarah, Jonathan, Kristie, Laurel
Tiel:	M. H. Berg-Meester
Jaapjan, Steven
Dokkum:	Ph. H. Bouwsma-Meester
J. Bouwsma
Oeds, Amalric, Rachel
Enschede:	H. F. Nijland-Meester
N. J. G. Nijland
Gerke, Helmer, Merlijn, Klaas Jan
Zwaag:	S. R. Meester
A. G. Meester-van der Weijden
Daan, Gureke, Rinse Jan, Reinier
Niederbipp (Zwits.):	J. W. Meester
C. M. Meester-Bill
- en achterkleinkinderen Megham, Amber

Velp, 3 september 1984

„De Beukenhof“

Correspondentie-adres: Ravellijnstraat 76, 4102 AN Culemborg.

De begrafenis heeft plaatsgevonden 7 september j.l. te Bunschoten.

Bij de aanvang van het 9e studiejaar belegt het bestuur van de STICHTING

NEDERLANDS GEREFORMEERD SEMINARIE

met de samenwerkende kerken een

SAMENKOMST

op

vrijdag 21 september des avonds om half acht

in het kerkgebouw te Oostzaan, Kerkbuurt 64.

De bijeenkomst zal onder leiding staan van de voorzitter van de Stichting, ds L. W. G. Blokhuis die een openingswoord zal spreken. Vervolgens spreekt ds A. J. Moggré over het onderwerp „Permanente Gezagscrisis“.

De samenkomst wordt gesloten door ds J. Stuij van Kampen, die voorgaan zal in gebed voor het werk van het Seminarie en voor allen, die daarbij betrokken zijn.

Na afloop is er gelegenheid gemeenschappelijk koffie te drinken. Alle belangstellenden zijn hartelijk welkom.

T.WEVER BV FRANEKER

THEOLOGISCHE BOEKHANDEL EN ANTIQUARIAAT

TEKST EN TOELICHTING

*De speciaalzaak
voor
theologische uitgaven*

Een praktische bijbelverklaring

Onder redactie van:

Prof. dr. A. S. van der WOUDE, Dr. C. J. den HEYER en Drs. W. v. d. MEER

Red.raad: de professoren dr. M. de JONGE, dr. J. L. KOOLE, dr. C. v. LEEUWEN, dr. B. J. OOSTERHOFF, dr. J. REILING en dr. H. N. RIDDERBOS.

GRATIS PROSPECTUS
OP AANVRAAG
VERKRIJGBAAR

Een verklaring, waarin van elk bijbelgedeelte een goede, leesbare vertaling wordt gegeven met daarbij een heldere en praktische toelichting.

De bijbelboeken worden niet per vers behandeld, maar per tekstgedeelte (perikoop)

Het is de bedoeling om met een frequentie van 4 tot 6 delen per jaar in ongeveer tien jaar een complete bijbelverklaring te doen verschijnen voor een prijs, die deze uitgave binnen handbereik van velen brengt.

Aan deze serie wordt meegewerkt door bijbeldeskundigen uit verschillende protestantse kerken.

Van grote waarde bij persoonlijke bijbelstudie, bij bijbelkringen, leerhuizen, verenigingen, onderwijsinstellingen.

Voor theologisch geschoolden geschikt als snel toegankelijke informatiebron bij de voorbereiding van de preek, catechese, enz.

Als eerste delen zijn verschenen:

Dr. A. van SELMS: JOB
210 blz., f 29,50

Dr. J. A. LOADER: PREDIKER
154 blz., f 23,50

Dr. L. van HARTINGSVELD:
OPENBARING
132 blz., f 22,50

BESTEL NU DE VERSCHENEN DELEN (afzonderlijke delen zijn verkrijgbaar) EN LAAT U NOTEREN VOOR AUTOMATISCHE TOEZENDING BIJ VERSCHIJNING VAN ELK DEEL — WILT U MEER INFORMATIE, VRAAG DAN OM TOEZENDING VAN HET UITVOERIGE PROSPECTUS.

U kunt schriftelijk bestellen door uw bestelling te adresseren aan:

T. Wever b.v.

ANTWOORDNUMMER 5
8800 VB FRANEKER

Een postzegel is niet nodig. Telefonisch bestellen kan tijdens kantooruren. Buiten kantooruren kunt u uw bestelling inspreken op ons antwoordapparaat.

(Bij grotere bedragen kan een gunstige betalingsregeling worden overeengekomen.)

Boekhandel T. Wever b.v., postbus 59, 8800 AB Franeker Zilverstraat 14-16 - Telefoon 05170-3147

Evangelische Camping

„t BELOOFDE LAND“

biedt U een goedkoop feestdagen-arrangement van Pasen t/m Pinksteren.

Wij verhuren ook (toer)caravans. Vraag folder.

Bosweg 17 - 3781 NG Voorthuizen
Tel. 03428-2942.

PLAATS UW FAMILIEBERICHTEN IN DIT BLAD !

- Advertenties moeten uiterlijk dinsdagmorgen 10.00 uur ter drukkerij zijn.
- Advertenties met een foto of tekening 1 week voor verschijning van dit blad!

DRUKWERK

Keuze uit meer dan

1000

Bij geboorte en huwelijk ontvangt u een felicitatiepakket.

geboorte-
huwelijks- en
gelegenheids-
kaarten

**DRUKKERIJ
„STEENBERGEN“**

Nooitgedacht 3 - 3701 AL Zeist
03404-22452 (sinds 1901)